

HORTONOMI

HORTONOMEN
4/2007

HORTONOMIEN YHDISTYS RY - vuodesta 1925

Hortonomien Yhdistys ry on puutarhaopistoista ja alan ammattikorkeakouluista valmistuneiden hortonomien aatteellinen yhdistys. Sen tarkoituksena on edistää jäsentensä ammatillisia tietoja ja taitoja järjestämällä kursseja, kustantamalla julkaisuja ja lehteä, sekä valvoa kannanotoin koulutuksen, työolojen ja palkkauksen kehittymistä.

PUHEENJOHTAJA

Tellervo Sumanen

Aulangontie 26 A 12, 13210 HÄMEENLINNA

gsm 040 388 3190

tellervo.sumanen@hortonomienyhdistys.fi

JÄSEN Ammi Malkamäki

gsm 040 701 0205

ammi.malkamaki@hortonomienyhdistys.fi

JÄSEN Essi Niemelä

gsm 050 574 3540

essi.niemela@hortonomienyhdistys.fi

VARAPUHEENJOHTAJA

Tapio Järvinen

gsm 044 778 5321, 040 500 9305

tapio.jarvinen@hortonomienyhdistys.fi

JÄSEN Eila Sihvola

gsm 040 761 8184

eila.sihvola@hortonomienyhdistys.fi

SIHTEERI

Arja Anttila

Vanha valtatie 180, 04500 KELLOKOSKI

gsm 0400 011 002

arja.anttila@hortonomienyhdistys.fi

JÄSEN Virpi Grahn

gsm 050 3527 367

virpi.grahn@hortonomienyhdistys.fi

VARAINHOITAJA

Ammi Malkamäki

gsm 040 701 0205

ammi.malkamaki@hortonomienyhdistys.fi

1. VARAJÄSEN Leena Tonteri

gsm 0400 511 699

tonlee@welho.com

Kotisivuillemme entistä helpommin

www.hortonomienyhdistys.fi

HORTONOMI - vuodesta 1988

HORTONOMI on Hortonomien Yhdistys ry:n jäsenlehti, joka lähetetään jäsenten lisäksi puutarha-alan oppilaitoksille, viranomaisille ja liikelaitoksille. Lehdessä käsitellään tasapuolisesti eri työtehtävissä olevien hortonomien asioita. Jäsentiedotusten lisäksi julkaistaan ammattikuntaa kiinnostavia artikkeleita, mielipidekirjoituksia sekä kaupallisia tiedotteita. Kirjoitukset ovat kirjoittajien omia kannanottoja.

PÄÄTOIMITTAJA

TOIMITUSSIHTEERI

KANSI

TAITTO

PAINOAIKKA

ILMOITUSHINNAT

Tellervo Sumanen, tellervo.sumanen@hortonomienyhdistys.fi

Eila Sihvola, eila.sihvola@hortonomienyhdistys.fi

Susanna Lappalainen

Susanna Lappalainen, taitto@hortonomienyhdistys.fi

Kerasivu Oy, KERAVA 2007

musta-v. 1/1s. 215 €, 1/2s. 124 €, 1/3s. 82 €, 1/4s. 62 €, 1/8s. 36 €

4-väri 1/1 takasivu 370 €, sisäsivu 360 €,

1/2 takasivu 205 €, sisäsivu 185 €

ISSN 0786-325X

Lehti ei vastaa kirjoituksista tai ilmoituksista aiheutuneista mahdollisista vahingoista eikä mahdollisista virheistä kirjoituksissa tai ilmoituksissa. Mikäli ilmoitus jää pois lehdestä johtuvista syistä, lehti julkaisee ilmoituksen seuraavassa numerossa ilman lisämaksua.

4/2007

2

ESTEETTÖMYYS

Tammikuun kurssi	4
PÄÄKIRJOITUS	5
Esteettömät leikkialueet ja -välineet	6
Turvallinen lenkipolku vähän hitaammallekin	9
Yleisten viheralueiden saavutettavuudesta - vammaisnäkemys esteettömyyteen	12
Esteettömyyskartoitukset	14
Kivinokan Puumerkki - luontopolku kaikille ...	16
Kirkko pajusta ja muitakin lehteviä rakennuksia Saksanmaalla	18
Muistoja British Gardens matkalta	23
Palkkatiedustelun tuloksia	26
Terveisiä jäseniltä	29

TAMMIKUUN KURSSIPÄIVÄ 31.1.2008

Tilastokeskuksen auditoriossa Helsingissä

RETRO- LÄHIMENNEISYYDEN
VIHERALUEET

8.45-9.00	Ilmoittautuminen ja aamukahvi
9.00-9.10	Kurssipäivän avaus, arkkitehti <i>Mikko Mansikka</i>
9.10-9.50	Viheralueiden viisi vuosikymmentä - puistot suomalaisessa kaavoituksessa. <i>Maisema-arkkitehti Ria Ruokonon.</i>
9.50-10.10	Vuoden 2008 Hortonomin julkistaminen
10.10-10.30	TAUKO
10.30-11.15	Viheralueiden suunnittelua Tampereella 1970-luvulta 2000-luvulle. <i>Suunnitteluhortonomi Reijo Huppunen.</i>
11.15-12.00	Viheralueiden hoito ja arvostus lähimenneisyydessä. <i>Viheraluesuunnittelija Mikko Koivistoinen.</i>
12.00-13.00	LOUNAS
13.00-13.40	Asumalähiön kunnostaminen
13.40-14.20	Menestyksellinen asukasysteistyö
14.20-14.50	KAHVITAUKO
14.50-15.30	Ruusuvalikoiman muutos 1970-luvulta 2000-luvulle. <i>Taimistoviljelijä Timo Saarimaa, Hongiston taimisto.</i>
15.40-16.00	Loppukeskustelu ja päätös

ILMOITTAUTUMINEN: Tellervo Sumaselle 24.1.2008 mennessä joko sähköpostilla puheenjohtaja@hortonomienyhdistys.fi tai puhelimitse 050 3883 190. Ilmoittautuessasi kerro osallistujien nimet, yhteystiedot ja maksutapa.

MAKSUTAPA: Kurssimaksun voi maksaa ennakoon yhdistyksen tilille SAMPO 800010-1449819 (ota kuitti mukaan) tai paikan päällä käteisellä tai laskutuksena (ilmoita tällöin laskutusosoite). Laskutuslisä 5 €.

HINNAT: 100 €, Hortonomien Yhdistyksen jäsenille 80 €. Ryhmälennukset jäsenille: 5 osallistujaa, 5 €:n alennus/ henkilö; 10 osallistujaa, 10 €:n alennus/ henkilö. Opiskelijat 40 €, Hortonomien Yhdistys ry:n opiskelijajäsenet 30 €. Hinta sisältää lounaan, kahvit ja luentoaineiston.

NÄIN LÖYDÄT PERILLE: Tilastokeskus sijaitsee Helsingin Sörnäisissä tukkutorin vieressä, Varastokadun ja Työpajankadun kulmassa. Metrolla pääsee aivan Tilastokeskuksen viereen (Kalasatama). Helsingin rautatieasemalta bussi 68, Pasilasta bussi 50 ja Espoosta bussit 505 ja 509. Omalle autolle löytyy maksutonta pysäköintitilaa Tilastokeskuksen viereiseltä p-alueelta, lähikaduilta tai metrosillan alta.

Tellervo Sumanen puheenjohtaja

SAAVUTETTAVUUDEN HAASTEET

Suomalaisista noin 10% arvioidaan olevan pysyvästi liikkumis- ja toimimiseesteisiä. Toimintaesteisten osuus kasvaa huomattavasti, kun mukaan lasketaan lapsiperheet, tilapäisesti vammautuneet sekä vanhukset. Väestön ikääntymisen myötä myös liikkumis- ja toimintaesteisten määrän arvioidaan kasvavan.

Saavutettavuus on yhdenvertaisuuden edistämistä. Saavutettavuus ja esteettömyys kertovat palvelun tai tuotteen yhdenvertaisesta ja helposta lähestyttävyydestä. Hyvä saavutettavuus on erilaisten ryhmien tarpeiden huomioimista, joka mahdollistaa osallistumisen ja palvelun tai tuotteen helppoa lähestyttävyyttä kaikenlaisille ihmisille.

Esteettömäksi suunniteltu ympäristö on kaikkien käyttäjien kannalta toimiva ja turvallinen. Uusia kohteita suunniteltaessa ja vanhoja peruskorjattaessa pitäisi eri ryhmien esteettömyysvaatimukset ottaa huomioon. Tämä on haastavaa, sillä esim. kuulo- ja näkövammaisten tarpeet voivat erota liikuntaesteisten tarpeista paljonkin. Esteettömään ympäristöön rakentamiseen ja suunnitteluun löytyy tietoa ja työkaluja. Suunnittelijoita ja rakentamisen ammattilaisia veloitetaan jatkossa toteuttamaan tyyppipiirustuksia jotka ohjaavat esteetöntä rakentamista.

Ympäristön tulee olla saavutettavissa mutta siellä tulee olla myös haasteita. Tekniikan tohtori Jukka Jokiniemi muistuttaakin että liian yksitoikkoiseksi pelkistetty ympäristö, ns. curling-arkkitehtuuri, ei ole hyväksi kenellekään (HS 25.11.07). Luonnon tarjoamat aistielämykset, kuten puiden humina ja veden solina, ovat tärkeä osa rakennettua ympäristöämme.

Rauhallista Joulun aikaa ja hyvää Uutta Vuotta kaikille!

ESTEETTÖMÄT LEIKKIALUEET JA -VÄLINEET

Esteetön leikkipuisto on suunniteltu kaikille, ei vain liikunta- ja toimintaesteisiä ajatellen. Periaatteessa jokainen leikkipuisto voitaisiin suunnitella ainakin osittain esteettömäksi. Esteettömän leikkialueen suunnittelussa tärkeintä on turvallisuuden varmistaminen, mutta turvallisuuden lisäksi on huomioitava alueen hahmotettavuus ja kuljettavuus.

Turvallisuus, hahmotettavuus ja saavutettavuus

Esteettömässä leikkipuistossa alueet on erotettu selkeästi toisistaan erilaisin materiaalein ja värein. Kulkureitit ovat helposti hahmotettavissa ja kovapintaisia – pehmeä hiekka estää pyörätuolin käytön. Välineiden sijoittelussa on huomioitu törmäys- ja putoamisvaara. Keskellä puistoa voi olla paikallistamisen helpottamiseksi liikkumaton äänilähde – tuulikello, suihkulähde tai tuulihyrrä. Leikkipuistossa elämyksiä voi leikkivälineiden ohella tarjota myös erilaiset tuoksut ja äänet.

Esteettömät leikkivälineet kaikkien käytössä

”Leikkiväline on esteetön, jos osa välineen toiminnoista on vammaisenkin lapsen saatavissa”, huomauttaa Heidi Johansson. Monitoimitelineen alakerrassakin voi olla toimintoja, teline on voitu suunnitella joko osittain tai kokonaan pyörätuolilla kuljettavaksi tai siinä voi olla mahdollisuus käyttää käsivoimia siirtymiseen. Monitoimitelineet ovat loistavia motoriikan, itseluottamuksen ja rohkeuden kehittämisessä, mutta vaikeita kokonaisuuksia hahmottaa, muistutetaan Näkövammaisten keskusliiton kotisivuilla (<http://www.nkl.fi/tietoa/esteettomyys/leikkipuisto.htm>).

Esteettömän leikkipuiston keinoissa ja karusellissa on selkänojallisia erityisistumia. Liukumäki saattaa olla tavallista leveämpi, jotta siitä voi laskea saattajan kanssa. Välineissä on käytetty kirkkaita vastavärejä ja erilaisia pintamateriaaleja. Leikkipuistossa on erikorkuisia penkkejä ja pöytien alle mahtuu pyörätuolilla.

Esteetön monitoimiteline.

Tavoitteena turvallinen leikki

Erilaisten leikkialueiden suunnittelussa tärkeintä on mahdollistaa lapsen turvallinen leikki ja leikistä syntyvä ilo. Lapsi ei tunnista leikkivälinettä esteettömäksi eikä arvota välinettä sen turvallisuuden tai tasapuolisuuden mukaan. Lapselle tärkeintä on tutkia, löytää, kokeilla ja leikkiä.

Esteettömässä leikkipuistossa viihtyvät kaikki.

Artikkelia varten on haastateltu J-Tradingin Heidi Johanssonia.

TURVALLINEN LENKKIPOLKU VÄHÄN HITAAMMALLEKIN

Helsingin kaupungin rakennusvirasto viherosasto toteutti vanhusten kuntopolun Maunulaan vuonna 2003. Kuntopolku mahdollistaa huonokuntoisten vanhusten ympärivuotisen ulkoilun turvallisesti.

Vanhusten kuntopolku valmistui marraskuussa 2003 Suursuonlaitaan. Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat Helander-säätiön ja Paanumäen vanhainkodit, joissa asuu yhteensä n. 150 vanhusta.

Toteutus käyntiin asukkaan aloitteesta

Idean kehittäjä oli Salme Kurki (s. 1921), joka osallistui ideallaan vuonna 1997 järjestettyyn ideakilpailuun. Kurki kertoi ajatuksen syntyneen hänen seuratessaan lähialueensa ikäihmisten liikkumista ja huomanneensa, että varsinkin talvella liikkuminen oli huomattavan vaikeaa lumisten ja liukkaiden katujen vuoksi. Tämän takia monet vanhukset jäivät sisätiloihin ja heidän kuntonsa huononee entisestään.

Vanhusten kuntopolun hankesuunnitelman teki LT-konsultit vuonna 2000 ja Helsingin kaupungin viherosasto käynnisti ”vanhusten polun” suunnittelun 2002. Suunnittelun käytännön toteutuksesta vastasi Maisema ja Ympäristö Oy. Suunnittelu toteutettiin vuorovaikutteisesti Helsingin kaupungin viherosaston, kaavoitus- ja liikennesuunnitteluosaston, Invalidiliito sekä Helsingin kaupungin vammais- ja vanhusneuvoston kesken. Koko projektin ajan suunnitteluun osallistuivat myös Maunulan asukkaat sekä Salme Kurki.

Kuntopolun käyttäjät voivat olla vaikeasti liikkuvia kuten rollaattorin tai pyörätuolin käyttäjiä, näkövammaisia tai muistin ongelmista kärsiviä. Tämä asetti erityisvaatimuksia lenkin pituudelle, päällysteelle, pinnan tasaisuudelle, valaistukselle, talvikunnossapidolle sekä valvonnalle. Hanke toimii pilottihankkeena, josta kerätään kokemuksia muihin vastaaviin hankkeisiin.

Kaiteita, levähdyspaikkoja, valoa ja värejä

Perusreitti on noin 250 metrin ja lisäreitti noin 150 metrin pituinen, joka toimii yhdyspolkuna palvelutalon ja terveyskeskuksen välillä. Perusreitin alkupäässä on opastaulu, jossa on tekstin lisäksi käytetty kohokuviointia ja pistekirjoitusta. Myös reitit on merkitty tauluun kohokuviolla.

Polku on koko matkalta valaistu. Valaisimet on sijoitettu ohjaavasti ja suunniteltu niin, etteivät ne häikäise polulla kulkijoita. Reitin sisäpuolella kiertää käsijohde ja ulkoreunaa

Käsinojat helpottavat penkille istuutumista ja nousemista.

kenttäkiveys, joka on erilainen kaikissa muutostokohdissa, kuten levähdyspaikoilla. Kenttäkiveystä näkövammaisen voi seurata kepin avulla. Polun pinta on tasainen ja se on päällystetty kivituhkalla. Leveyttä on koko matkalla noin kolme metriä. Riittävä leveys

mahdollistaa liikkujan vaivattoman kohtaamisen polulla.

Penkkien suunnittelussa on huomioitu istumismukavuus, kuten riittävän korkea istuin, joka helpottaa mm. lonkkaviasta ja reumasta kärsiviä. Reitin varrella on erikokoisia penkkejä, jotka sopivat mahdollisimman monelle erilaiselle käyttäjälle. Penkeissä on tukevat selkänojat ja käsinojat, jotka auttavat ylös noustessa. Pöydissä on pitkä pöytälevy, jotka mahdollistavat pöydän ääreen pääsemisen myös pyörätuolilla.

Levähdyspaikat on sijoitettu kulkuväylän sivuun 50 metrin välein. Penkkien väri on suunniteltu reittien mukaisesti niin, että lisäreitillä penkit ovat oranssit ja perusreitillä kirkkaan keltaiset. Värit on valittu niin, että ne on heikkonäköisenkin helppo erottaa maastosta.

Suunnittelussa pyrittiin siihen, että rakentaminen ei aiheuttaisi haitallisia ympäristövaikutuksia. Sama koskee polun ylläpitoa. Kasvillisuudessa on suosittu vuodenaikojen ja sään muutoksista kertovia lajeja sekä perinteisiä kulttuurikasveja. Ympäristön viimeistelyssä on korostettu maisemaa ja luontoa. Polun varrella on myös lintujen ruokintapaikka sekä linnunpönttöjä. Alueella on paljon oravia, joita vanhuksien mielellään syöttävät.

Kokemukset ovat rohkaisevia

Käyttäjäkokeuksia on kerätty mm. Paula Lasarov-Minnin opinnäytetyössä (2006), joka oli osa Helsinki kaikille projektia. Kyselytutkimuksessa selvisi, että polkua käyttävät määrällisesti eniten 40-65-vuotiaat. Tulos on yllättävä, mutta selitys löytyy: polkua käytetään oikopolkuna Pakilasta Maunulaan.

Polulle lähdetään kävelemään ja seuraamaan luontoa. Kyselyyn vastanneet kiittelivät ympäristöä ja polun rakenteellisia ratkaisuja toimiviksi ja riittäviksi. Erityisesti penkkien ja levähdyspaikkojen olemassaolo koettiin tärkeänä. Polkua pidetään tarpeellisenä ja hyvin ikääntyneiden ihmisten tarpeita vastaavana.

Saavutettavuudessa vielä parantamisen varaa

Kritiikkiä tuli polun nimeämisestä "vanhusten poluksi", jonka koettiin rajoittavana ja käyttäjiä hieman leimaavana. Vastaavien polkujen nimeämistä muulla tavoin on syytä pohtia.

Esteettömällä polulla on kaiteet tukeutumista varten, kenttäkiveys kulkua ohjaamassa ja levähdyspaikkoja sopivin välimatkoin.

Polun saavutettavuudessa koettiin olevan jonkin verran ongelmia. Osa läheisen Paanu-mäen vanhainkodin asukkaista oli kokenut pääsyn polulle hankalaksi, koska heidän on vaikea kulkea polulle johtavaa

loivaa ylämäkeä. Autotien ylittäminen matkalla polulle koettiin myös hankalaksi. Tämä korostui varsinkin talviaikaan, jos tietä ei oltu aurattu kunnolla ja lumivalleja oli vaikea ylittää. Talvikunnossapitoon myös polun ulkopuolella on kiinnitettävä huomiota.

Esteettömyyttä ei unohdeta Helsingissä

Aikoinaan hankkeen projektipäällikkönä toiminut Anne Tanhuanpää kertoo, ettei hänen tiedossaan ole tällä hetkellä uusia samanlaisia hankkeita. Ajatus esteettömyydestä on kuitenkin koko ajan pinnalla. - Meillä on rakenteilla oma malli esteettömyydestä peruspennistä ja esteettömyydestä puistonpenkistä, kertoo Maunulan vanhustenpolun kunnossapidosta nykyisin vastaava Petri Arponen Helsingin kaupungilta. - Lisäksi esimerkiksi osa leikkipuistoista käydään läpi peruskorjauksen yhteydessä läpi esteettömyyttä ajatellen.

Esteettömän ympäristön erilaisia ratkaisuja voi kokeilla käytännössä myös Lasten liikennekaupungissa, johon on viime kesänä rakennettu esteettömyystuotteiden näyttelyalue Esteri. Esteettömyystuotteita ovat mm. erilaiset ajoradan ja jalkakäytävän erottavat reunakivet, varoittavat ja opastavat päällysteet sekä portaat, joissa on kontrastiraita. Esteri on ensimmäinen paikka Suomessa, johon on koottu näin laajasti eri valmistajien esteettömyystuotteita suunnittelijoiden ja rakentajien tutustuttavaksi. Tavoitteena on edistää esteettömien ratkaisujen käyttöä katu- ja viherrakentamisessa. Esteettömän katu-ympäristön suunnittelun ja rakentamisen helpottamiseksi on Helsingissä juuri julkaistu uudet tyyppipiirustukset.

Lisätietoja:

Lasarov-Minni, Paula. 2006. Suursuonpuiston vanhustenpolku - käyttäjäkokemuksia. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia.

www.kaupunginosat.net/maunula/kehittaminen/vanhusten_kuntopolku.htm

Lasten liikennekaupunki, Nordenskiöldinkatu 18 A, 00250 Helsinki
(raitoliinjat 3B, 3T, 7A, 7B, bussiliinjat 58, 58B, 69)

Katualueiden tyyppipiirustukset: www.hel.fi/helsinkikaikille/

YLEISTEN VIHERALUEIDEN SAAVUTETTAVUUDESTA – VAMMAISNÄKEMYS ESTEETTÖMYYTEEN

Tapio Järvinen haastattelee Turun kaupungin esteettömyysasiamies Heikki O. Haulistoa

”Paitsi vaikeavammaisia, pyörätuolilla liikkuvia on keskuudessamme lukuisia erilaisia liikkumisesteisiä lähimmäisiä, joille kulkeminen kaupungilla ei ole helppoa”, muistuttaa Turun kaupungin esteettömyysasiamies rakennusarkkitehti Heikki O. Haulisto ja täsmentää saman tien: ”Esimerkiksi vanhuksista moni joutuu liikkuaan turvautumaan erilaisiin apuvälineisiin, rollaattoriin tai sauvoihin. Lastenrattaita työntävät vanhemmatkin kuuluvat tähän ryhmään. Pienikin oja hiekkakäytävällä voi olla este rattaiden tai rollaattorin pienelle pyörälle. Samoin liukkaat käytävät – jäinen ja märkä asfaltti on tunnetusti liukas, mutta myös sepelipintainen sorakäytävä voi olla epävakaa pinta pyörän alla”.

Opasteet ohjaisivat oikealle reitille — jos niitä olisi

Monelta ongelmalta säästyttäisiin opastamalla liikuntarajoitteiselle sopivat reitit asianmukaisesti. Tallinnassa liikuntarajoitteisten reitit on osoitettu liikennemerkillä, jossa vihreällä pohjalla on valkoinen pyörätuolikuvio, kertoo Haulisto. ”Suomessakin pitäisi pohtia vastaavaa ratkaisua”, ehdottaa Haulisto ”Myös vaarapaikoista varoittaminen tulisi muistaa: Erityisesti jos käytävä on veden, pengerrysten tai vastaavien läheisyydessä, mutta myös jos käytävällä on jyrkkiä korkeuseroja. On todella turhauttavaa joutua kääntymään takaisin valitsemaltaan reitiltä vaarallisen paikan tai muun esteen takia.”

Opastukseen tulisi muutenkin kiinnittää Hauliston mukaan nykyistä enemmän huomiota. Ympäristön ohjaavuuden parantamisessa keinot ovat onneksi helppoja. ”Kaide on paras opastin. Ohjaavat värikontrastit, reunakivet ja muut vastaavat helpottavat huomattavasti näkövammaisten liikkumista.”

Lumi, jää ja muut vuodenaikojen aiheuttamat ongelmat

Talvihoidon ongelmat kulminoituvat lumenpoistoon ja liukkauden torjuntaan, mutta oikeastaan ongelmat alkavat jo syksyllä. Puiden märät, mätänevät lehdet asfaltilla ovat kuin liukasta tapettiliisteriä. ”Ei siinä pyörätuolin pyörä tai tukea hakeva kävelykeppi tai sauva pidä”, muistuttaa Haulisto.

Lumisena talvena lumikasojen poistossa nopeus on ensisijaisen tärkeää, mutta yhtä tärkeää on kunnossapidon huolellisuus. "Risteykset ja suojateiden kohdat pitää vii-meistellä: Matka katkeaa jos risteyksessä on vastassa aurauksesta jäänyt lumivalli. Lapiomiehiä tarvittaisiin lumitöihin yhä. Käytävä ei myöskään saisi kaventua kohtuut-tomasti lumitöiden takia. Käytävällä on päästävä kulkemaan kaikkina vuodenaikoina. Lumikasojen poiskuljetuksen tulisi sujua jouhevasti. Kasoja ei ainakaan invapaikoille saisi varastoida. Vammaisten auton tarve korostuu huonoilla keleillä".

Oikeat materiaalivalinnat hoitotöissä auttaisivat

Liukkauden torjunnassa nopeus on vielä tärkeämpää. "Luiskien ja muiden alueiden läm-mittäminen on hyvä asia: lumi sulaa ja pinta kuivaa." Hiekoituksessa pieni raekoko olisi nykyisin käytettävää tasarakeista sepeliä parempi valinta, sillä "Mitä suurempi raekoko, sen raskaampi kulkea pyörätuolilla. Sepeli pyörii pyörien ja sauvojen alla eikä anna tu-kea." valistaa Haulisto "Voidaan jopa kysyä onko tämä nykyisen hiekoitusmateriaalin valinta tehty turvallisuuden kustannuksella".

Talvikunnossapidossa tulisi aina ymmärtää, että kylmässä ilmassa ongelmat korostuvat. "Hankala kuljettavuus ja kylmä tai märkä ilma ovat huono yhdistelmä. Siinä mennään monesti terveyden menettämisen uhalla."

Kaikkien parhaaksi

"Kaikille sopiva ympäristö on yhteiskunnan laadun mittari", tähdentää Haulisto lopuksi, "eikä vain kokoelma erityisratkaisuja erityisryhmille". Tämä on hyvä muistaa sillä vanhus-ten osuus väestöstämme lisääntyy koko ajan.

ESTEETTÖMYYSKARTOITUKSET

Ympäristön pitäisi olla esteetön meistä jokaiselle. Nykypäivänä esteettömyys yhdistyy fyysisen ympäristön lisäksi mm. tiedonsaantiin ja palvelujen saavutettavuuteen.

Luiskan kaltevuus ja palvelutiskin korkeus

Viherrakentamisen kanssa tekemisissä olleet ajattelevat helposti polkua, reunakiven korkeutta ja luiskan jyrkkyyttä, kun puhe kääntyy esteettömyyteen. Nämä rakennetun ympäristön esteet vaikeuttavat matkaa palvelujen äärelle, vaikka palvelutiski olisikin oikealla korkeudella.

Esteettömästä ympäristöstä hyötyvät ennen kaikkea vanhukset ja eri tavoin liikunta- rajoitteiset ihmiset, mutta liikkumisen rajoittajana voidaan pitää vaikka rullaluistimia tai kauppakasseja. Jokainen meistä hyötyy esteettömästä ympäristöstä ainakin jossain vaiheessa elämäänsä.

Kartoituksilla ongelmat kartalle

Lukuisat kaupungit ja kunnat ovat tehneet esteettömyyskartoituksia ympäristön tilan selvittämiseksi. Eri tahojen kanssa yhteistyössä on kartoitettu esimerkiksi keskusta- aluetta tai kodin ja palvelujen välisiä reittejä. Kartoituksista on saatu tarpeellista tietoa kaikista niistä yksityiskohdista, jotka häiritsevät esimerkiksi pyörätuolilla kulkijaa. Esteetön rakentaminen ei ollut arkipäivää edes kaksikymmentä vuotta sitten, joten vaikka nykyisten ohjeiden mukaan valmistuvat uudet asuinalueet ovat saavutettavuudel- taan helpompia kuin aiemmin rakennetut, työskarkaa riittää.

Esteettömyyskartoituksissa on havaittu puutteita jopa terveyskeskusten välittömässä läheisyydessä. Monet esteet voivat olla vaikeita tavallisen, nuoren ja notkean viheralan ammattilaisen havaita.

Esteettömyyden ehkäisy on loputon työ

Säännölliset hoitotyöt sekä talvella että kesällä pitävät ympäristön esteettömänä; kul- kuväylällä kasvavat pensaat ovat este aivan kuten huonosti hiekoitettu katukin. Lisäksi korjaus- ja parannustyöt muodostavat väliaikaisia ja ehkä siksi vielä vaarallisempia esteitä liikkujille. Puutteita esteettömyydessä on silti huomattavan usein myös raken- teissa. Ongelmia aiheuttavat yllättävät reunakivet ja korkeuserot, jyrkät luiskat sekä kulkuväyliä leveys. Monesti myös värien ja erilaisten materiaalien käyttö varoittavana tai ohjaavana elementtinä on puutteellista.

Kartoitettujen alueiden ulkopuolelle jää varsinkin suurissa kaupungeissa monen kulkijan reitti. Julkisten selvitysten perusteella tehtävät parannukset ratkaisevat aina muutaman ongelman kerrallaan ja havaintojen kertyessä myös tieto esteettömistä mahdollisuuksista leviää.

Esteettömyys ja estetiikka

Esteettömyyskartoitukset paljastavat yllättävän paljon esteitä rakennetussa ympäristössä, eikä aina syynä ole vuosikymmeniä vanha rakentaminen. Myös estetiikan pitää löytää uusia muotoja ollakseen kaunista – ja silti käyttökelpoista kaikille. Yhteisesti tehdyillä kartoituksilla voidaan myös helpottaa suunnittelijoiden ja kaikkien ympäristön käyttäjien yhteistyötä.

Esteettisesti ja esteettömästi kestävää ympäristöä vaatii aina vain suurempi osa väestöstä. Ihmiset ovat kiinnostuneita ympäristöstään ja samaan aikaan ikä-ihmisten osuus väestöstä kasvaa. Tavallisen lenkkeilijän on liian helppoa unohtaa ympäristön merkitys liikkumisen mahdollistajana tai ehkäisijänä.

KIVINOKAN PUUMERKKI – LUONTO- POLKU KAIKILLE

Helsingissä on esteettömäksi rakennettuja luontopolkuja kaksi: Pornaistenniemen luontopolku Viikin luonnonsuojelualueen ja Vantaanjoen suiston välissä sekä Kivinokan luontopolku Kivinokan Rajatien pysäköintialueelta Saunalahden lintutornille.

Erikoinen Kivinokka

Helsingin Kivinokka on omintakeinen alue Kulosaaren ja Herttoniemen välissä. Kulosaaren kartanon takaa nousee metsäinen mäki, jossa jokaisessa kallionkolossa ja notkelmassa nyhöttää pieni maja tai mökki. Matalia yhden huoneen mökkejä on kymmeniä, satoja - kaikki erilaisia.

Sata vuotta sitten Helsingissä Pitkäsillan pohjoispuolella asui enimmäkseen työväkeä, ahtaasti ja vaatimattomasti. Työväenyhdistykset halusivat parantaa työläisten elinoloja ja vuokrasivat kaupungilta Vanhankaupunginlahden saaria virkistyskäyttöön. Kesäsiirtoloihin "soudettiin suurilla puuveneillä, joista suurimpiin mahtui yli viisikymmentä matkustajaa. Veneet lähtivät yleensä työväentalon edustalta Hakaniemestä ja niissä laulettiin marseljeesia ja muita vallankumousmarsseja. Perillä oli yhteisöllistä ohjelmaa, valistuspuheita, leikkejä, laulua ja urheilukilpailuja".

Kiinteitä rakennelmia ei ollut lupa rakentaa, mutta telttoja ja väliaikaisia majoja pystytettiin ja monet lähtivät päivittäin telttakylistä töihin kaupunkiin. Myöhemmin väliaikaisesta tuli pysyvää ja nykyään Kivinokka on pääasiassa keskiluokkaisten mökkiparatiisi keskellä kaupunkia. Alueella on viljelypalstoja, venesatama, kaksi uimarantaa, tanssilava, kahvila ja urheilukenttä. Lisäksi Kivinokan vireä yhteisö järjestää joka vuosi ympäristötaidenäyttelyn, joka yleensä levittäytyy myös Puumerkki-luontopolun varteen.

Esteetön luontoelämys

Puumerkki-luontopolku on suunniteltu ja rakennettu esteettömäksi, näkövammaiset, pyörätuolilla tai lastenvaunujen kanssa kulkevat huomioiden. Polku on 300 metriä pitkä ja noin metrin leveä, kohtuullisen tasainen ja yleensä kuiva. Se kulkee mökkialueelta katetulle lintujen tarkkailutasanteelle ja sieltä Helsingin Ponnistuksen kentän sivusta takaisin lähtöpisteeseensä.

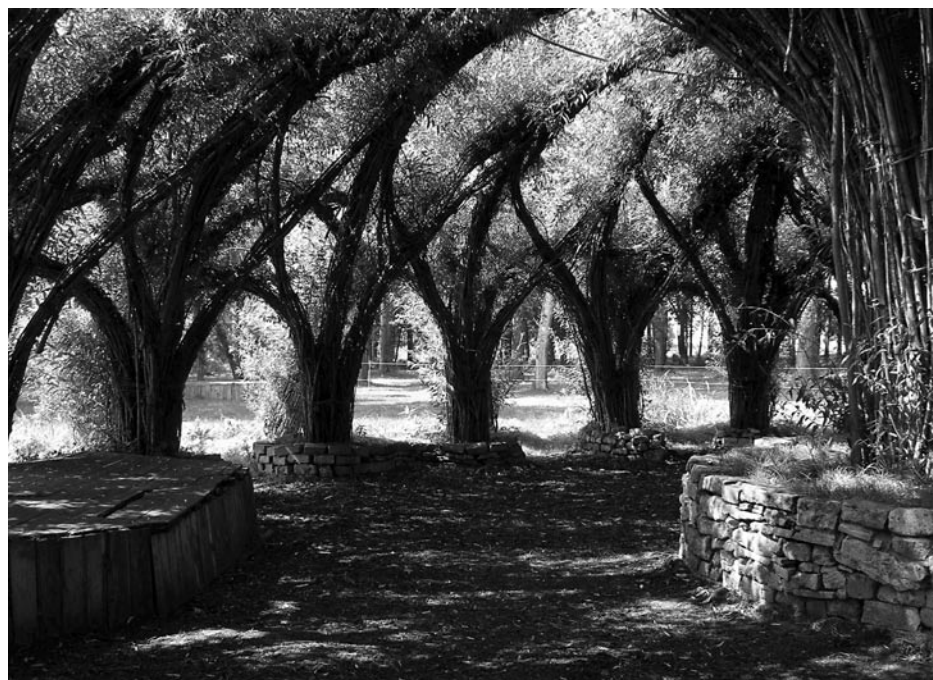
Metsässä hyvin erottuva vaalea kivituhkapinta on rajattu kuorimattomilla kuusiparruilla, jotka toimivat samalla kulkua ohjaavina elementteinä. Polun varrella on puulla katettuja ohituspaikkoja, joille on rakennettu jyrkeistä puunrungoista eri korkuiset penkit. Ohituspaikoilta löytyvät myös puumerkit: Reitillä on viisi kohdetaulua, joissa esitellään

sanoin, kuvin ja kohokirjaimin eri puulajeja ja niissä viihtyviä olioita. Esiteltävät puulajit on valittu polun välittömästä läheisyydestä, joten puita pääsee myös tunnustelemaan.

Polun keskivaiheilla on katettu lintujen tarkkailulava, jolta aukeaa näkymä Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueelle. Lavan kaiteessa on esitelty lahdella viihtyviä lajeja. Katoksessa puolestaan esitellään Kivinokalla viihtyviä nisäkkäitä. Kivinokan kasvi- ja eläinlajisto on hyvin monipuolinen, mutta koko alue on ehdottomasti tutustumisen arvoinen kohde.

Lainaukset Kivinokkalaisten kotisivuilta: www.kivinokka.fi

Lisätietoja Helsingin luontopoluista: www.hkr.fi

4/2007

Kuva yllinnä: Auerworld - mahtava palatsi vai iso leikkimökki?

18

Yllä : Lehtien läpi siivilöityvä valo luo salaperäisen tunnelman Auerworldin palatsiin.

KIRKKO PAJUSTA JA MUITAKIN LEHTEVIA RAKENNUKSIA SAKSANMAALLA

*Elokuussa 2005 tein opintomatkan Saksaan päästäkseni näkemään arkkitehti Marcel Kalbererin ja hänen kumppaneidensa suunnittele-
mia erittäin suuria pajurakennelmia. Matkan mahdollisti Hortono-
mien Yhdistyksen minulle myöntämä stipendi, josta kaunis kiitos.*

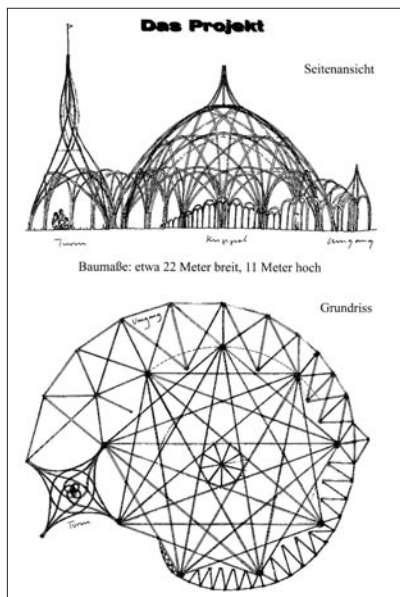
Kiinnostukseni näihin mittakaavaltaan tavanomaisia rakennuksia vastaaviin pajuraken-
nelmiin oli herännyt nähdessäni viheralan ammattilehdistä kuvia Malmön asumismes-
sui-
sulta vuonna 2001 sekä Rostockin IGA-puutarhanäyttelystä vuonna 2003. Olin itsekin
ollut tekemässä puutarhan pajurakenteita jo edellisellä vuosituhanalla, mutta omista
töissään olin toistuvasti törmännyt pajunversojen lyhyteen, joka rajoitti erilaisten
rakenteiden toteuttamista. Vuodessa jopa kolmemetriseksi kasvavat siperianpajunkin
vesat käyvät lyhyiksi ja latvastaan heiveröisiksi, kun niistä yritetään tehdä suurta majaa
tai muuta rakennusta, jolle halutaan lehtevä katto. Tämän käytännön ongelman takia
olin ensisijaisesti kiinnostunut Kalbererin ja hänen kumppaneidensa useita metrejä kor-
keiden elävien rakennusten ”tekniillis-biologisesta” toteutuksesta. Periaatehan elävissä
pajurakennelmissä on yksittäisistä versoista tai versokimpuista koostuva tukirakenne,
jonka seinät kasvavat vähitellen umpeen versoihin puhkeavista sivuoksista.

Luettuani kaksi Marcel Kalbererin ja hänen kollegansa Micky Remannin kirjoittamaa kir-
jaa (*Das Weidenbaubuch*, AT Verlag 1999 ja *Grüne Kathedralen*, AT Verlag 2003), jotka
kertovat Saksassa ja sen lähialueilla toteutetuista rakennusprojekteista, opin hiukan
ymmärtämään myös sitä luontoa kunnioittavaa uskonnollis-ideologista perustusta,
jolle nämä ”elävät rakennukset” on rakennettu. Suurimmissa rakennuksissa on usein
käytetty romaanisen ja goottilaisen tyylikauden kirkkoarkkitehtuuria, kuten holvikaaria,
sivulaivoja ja kuoriosia. Varsinaisia rakennusohjeita ja teknisiä yksityiskohtia kirjoissa
käsitellään itse asiassa hyvin vähän.

Matkareittiä suunnitellessani kysyin myös Marcel Kalbererilta itseltään, mihin kohtei-
siin minun kannattaisi tutustua. Kohteet sijaitsevat pääsääntöisesti melko kaukana
toisistaan ja usein syrjäseuduilla kaukana julkisista liikenneyhteyksistä. Kaikki eivät
enää välttämättä olisi edes tutustumisen arvoisia, jos niitä ei ole pidetty kunnossa.
Lopulta valitsin Kalbererin suosittelemista kohteiden joukosta neljä itäisessä Saksassa ja
Pohjanmeren rannikolla sijaitsevaa.

Arena Salix, Schlepzig

Schlepzigin kylässä Brandenburgin osavaltiossa, Speer-joen rannalla sijaitsee Arena Salix, kupolihallista, sitä kiertävästä kaarikäytävästä ja yli 10 metrin korkeasta tornista koostuva pajurakennuskompleksi. Rakennus on tarkoitettu kokoontumispaikaksi, kulttuuritilaisuuksien pitopaikaksi, konserttisaliksi, luentosaliksi, koulutustilaksi jne. Areena sijaitsee aivan paikallisen majatalon vieressä, joten tarjotut tapahtumiin on helppo järjestää. Tällainen sijainti onkin tarpeen rakennuksen tulevaisuutta ajatellen: kun rakennus on hyödyttää paikallista yhteisöä ja yrittäjiä, löytyy halukkuutta myös sen kunnossapitoon.

Areena on pystytetty keväällä 2004, joten käyntini sattui toisen kasvukauden jälkipuoliskolle. Olin iloisesti yllättynyt pajujen hyvästä kasvusta: seinät olivat joka puolelta lehtevät ja kauempaa katsottuna täysin peittävät 4-5 metrin korkeuteen saakka. Näin suuret rakennukset tehdään aina kimpuista, jotka on sidottu useista pajunversoista. Nipuissa oli käytetty sekaisin monia eri pajulajeja ja -lajikkeita. Oletettavasti tässä tekniikassa lajivalinnalla ei ole kovin suurta merkitystä. Nippujen lähempi tarkastelu paljasti myös, että joissain nipuissa jopa puolet versoista oli kuollut. Siitä huolimatta seinien lehtipeittävyys oli aivan riittävä. Ilan pimetessä valaistu areena oli kaunis sen kuvajaisen heijastuessa lammen tyynestä pinnasta. Voin vain kuvitella, kuinka hauskaa olisi viettää iltaa siellä hyvän musiikin tai näytelmän parissa.

Kuva yllä vas: Arena Salixin rakennussuunnitelman havainnekuva.

Vieressä: Arena Salix elokuussa 2005. Arena Salix kasvaa hyvää vauhtia ylöspäin. Lepokaudella uudet versot sidotaan tukirakenteeseen ja sivuoksat leikataan.

Auerworld, Auerstedt

Thüringenin osavaltiossa lähellä Jenan kaupunkia sijaitsee pieni viidensadan asukkaan Auerstedtin kylä. Kylän reunalle rakennettiin vuonna 1998 läpimitaltaan 25-metrinen, säännöllisen pyöreä pajupalatsi Auerworld. Palatsi sijaitsee pienellä aukiolla poppeli-metsikön keskellä ja sen majesteettiset mittasuhteet alkavat paljastua vasta lähemmäksi tultaessa. Palatsissa järjestetään vuosittain kokoontumisjuhlat, mutta muuten se vai-kutti olevan hyvin vähällä käytöllä.

Tällaisesta jo useamman vuoden ikäisestä rakennuksesta huomasii hyvin, kuinka varjoon jääneet versot eivät säily elävinä. Rakennuksen kaaret muodostavissa järeissä nipuissa oli paljon kuolleita versoja varsinkin nippujen ala- ja sisäosissa. Palatsin ulkoreunaa kiertävissä ja katon kasvaessa varjoon jääneissä pikkukaarissa oli pääasiassa jäljellä vain kuolleita versoja. Rakentajat olivat kyllä tienneet näin käyvän, koska kaarien sisällä oli terästangot. Myös neljän metrin korkeudella kattokaarien alapuolella kiersi pyöreä terästanko ympäri rakennuksen. Teräsvahvistuksista ja kuolleista versoista huolimatta massiivinen rakennus vaikutti vankalta ja vakaalta. Mietin kuitenkin, lisäisikö lähimpien poppeleiden poistaminen palatsin elinvoimaisuutta.

Weidendom, Rostock

Rostockin ”pajukirkko” lienee Marcel Kalbererin pajurakennuksista Suomessa tunnetuin. Olihan se yksi vuoden 2003 IGA-näyttelyn projekteista. Kirkon rakentaminen aloitettiin vuonna 2001, jolloin istutettiin päälaivan ja kuoriosan muodostavan kupolin kaaret. Vuonna 2002 istutettiin kirkon sivulaivat ja ”-kappelit”. Kirkon pituus on 50 metriä ja kupolin korkeus 12 metriä. Myös täällä on käytetty terästankoja ja -vaijereita vahvikkeina. Kupolin alle on myöhemmin lisätty telttakankainen sisäkatto, joka pitää kuoriosan kui-vana sateisellakin säällä. Kirkko on toimiva temppeli, jossa pidetään vuoroviikoin kato-linen ja protestanttinen jumalanpalvelus. Seurakunnan vapaaehtoiset myös huolehtivat kirkon ylläpidosta mm. leikkaamalla ja sitomalla kasvavia versoja.

Rakennuksen korkeudesta ja nuoresta iästä johtuen sen yleisvaikutelma ei ollut yhtä vehreä, kuin muiden näkemieni pajurakennusten. Pohdinkin mielessäni, kuinka hyvin kaaret vihertyvät ja seinät tiivistyvät sivuoksista tästä eteenpäin? Lukemistani kirjoista päättelin, että kirkon rakentamien ja pyhittäminen jumalanpalveluksille on ollut tärkeä kulminaatiopiste Marcel Kalbererin uralla.

Viimeistä Marcel Kalbererin suosittelemista käyntikohteista, leirikoulun luokkahuonetta Fehmarnin saarella, josta kulkee nopein lauttayhteys Tanskaan, en etsiskelystä ja kyse-lyistä huolimatta löytänyt. Silti jo nämä kolme upeaa kohdetta antoivat minulle hyvän käsityksen pajurakentamisen mahdollisuuksista ja siihen liittyvistä vaikeuksista. Matkani oli erittäin antoisa ja haluan kiittää Hortonomien yhdistystä, jonka myöntämän stipen-din avulla saatoin sen tehdä.

Oikealla: Weidendom, Rostock. Kirkon rakentamista on helpotettu teräsvaijereilla ja -tangoilla.

*Alla: Viisikymmentä metriä pitkässä rakennuksessa riittää vapaaehtoisilla leikkaamista ja sitomista.
(Weidendom, Rostock.)*

MUISTOJA BRITISH GARDENS MATKALTA

Kirjoittaessani tätä artikkelia opintomatkastamme englantilaisiin puutarhoihin, on reissusta kulunut puolisen vuotta. On ihanaa palata kuvia katsellessa takaisin vehreään ja kukkivaan toukokuiseen Englantiin, kun samaan aikaan ikkunan takana taivaalta vihmooräntää, lämpötilan lähennellessä hytisyttävää nollaa.

Pimeässä perille

Matkamme alkoi Tampereen Pirkkalan lentokentältä huhtikuun 28. päivän iltana. Hieman perhosiä vatsassa nousin 16 muun Lepaalla maisemasuunnittelua opiskelevan naisjoukon mukana koneeseen. Parin tunnin lentomatkan jälkeen saavuimme turvallisesti Stanstedin lentokentälle, jossa uuvuttavan sokkeloisen terminaalin ja passintarkastuksen jälkeen tapasimme oppaanamme toimineen kanadalaisen Carol Goodwinin. Carol, joka opettaa Nova Scotia Agricultural Collegessa, oli toiveitamme kuunnellen järjestänyt meille kahden viikon ohjelman majoituksineen. Pienen etsiskelyn jälkeen löysimme öiseltä paikoitusalueelta tilausbussimme ja lähdimme ajamaan kohti majapaikkaamme Shuttleworth Collegea. Lähes vuorokauden valvoneena yritin tiirailla maisemia, mutta pimeydestä en erottanut juuri muuta kuin tiehen upotetut kaistavalot, jotka erikoisuudessaan pistivät silmäni. Noin tunnin ajomatkan jälkeen saavuimme Shuttleworthiin, jossa raahasimme matkalaukkumme upean kartanon kolmanteen kerrokseen, jaoimme huoneet ja nukahdimme nopeasti pitkstä päivästä väsyneinä.

Perienglantilaista maalaiselämää

Aamulla heräsin lampaiden vaativaan määintään, josta tulikin lähes joka aamuinen traditio matkamme ajaksi. Avasin verhot ja näky oli kerrassaan ihastuttava; laaja nurmikenttä lampaineen ja kaunispiirteisine, isoine hevostastanjoinine ym. lehtipuineen oli kuin suoraa romanista. Aamutoimet tehtyämme ja asuinkerrostamme hieman tutkailtuamme lähdimme alas aamiaiselle. Collegen ruokalassa vanhempi pariskunta tarjoili meille perinteisen englantilaisen aamiaisen kananmunien, pekoniä, makkaroien, papujen ja tomaattien kera. Sain osakseni hyväntahtoista hymyilyä pyytäessäni aamunkankealla englannillani kahden paahtoleivän sijasta kahta kylvyä.

Aamiaisen jälkeen perehdyimme Carolin opastuksella englantilaisen puutarhahistorian saloihin ja saimme tietoa tavanomaisimmista puista ja pensaista, joita tulevaisuudessa tulisimme näkemään. Luennon loputtua lähdimme kävelemään Collegen eläinaitausten ja viljelypalojen läpi kohti ensimmäistä kohdettamme viktoriaanisen ajan Swiss Gardenia.

Mykistävä Swiss Garden

Swiss Garden olikin oiva aloitus puutarhakierroksellemme. Varmasti jokainen mykistyi sitä kierrellessään ja hämmästeli kuinka kaunis ja monilajinen englantilainen puutarha saattoikaan olla. Innolla jäin odottamaan mitä seuraavat kohteet toisivat tullessaan.

Seuraavan parin viikon aikana kiersimme lukuissa puutarhakohteissa Eija Honkasalon aiemmin tässä lehdessä kuvailemassa järjestyksessä.

Kohteisiin lähdettiin aamiaisen jälkeen, hyvissä ajoin, tarkoituksena välttää pahimmat ruuhkat. Autoja oli välillä silmänkantamattomiin, mutta siitä huolimatta liikenne sujui jouhevasti sekä kapeilla että paikoitellen jopa viisikaistaisilla teillä. Ihmetystä ja kauhua herätti enemmän uhkarohkeiden kamikaze-moottoripyöräilijöiden ajotyyli.

Bussimatkat kuluivat upeita maisemia ihaillen. Kauniisti kumpuileva maalaismaisema auringonkeltaisine rypseltoineen, kivimuureineen, kukkivine pensaineen ja idyllisine pikkukylineen vilistivät silmien editse tehden lähtemättömän vaikutuksen. Kevyen liikenteen väylien puuttuminen kylien ulkopuolella jäi vaivaamaan. Jos sellaisen onnistui näkemään, se oli usein vain vaivainen polku ajotien vieressä.

Esteettinen elämys – Wisleyn opetuspuutarha

Ensimmäisen viikon mieleenpainuvin kohde oli The Royal Horticultural Societyn ylläpitämä Wisleyn opetuspuutarha. Se oli käsittämättömän laaja ja tarjosi yltäkylläisen läpileikkauksen englantilaisista puutarhoista.

Alppiruusurinteen täydessä kukassaan kukkivat alppiruusut ja atsaleat tekivät minuun suuren vaikutuksen. Väriiloisto heleän vaaleanpunaisesta räiskyvään keltaiseen ja punaiseen oli uskomaton. Tallennettuani kameraan lähestulkoon kaikki rinteestä löytyvät lajit jouduin pakottamaan itseni jatkamaan matkaa.

Ja lisää ihanuuksia tuli vastaan: Valtavassa hedelmäpuussa kasvoi yli 1300 omena-, päärynä-, luumu- ja kirsikkapuuta – olisi ollut hienoa nähdä koko komeus kukinta-aikaan. Kivikkopuutarha rinteessä oli jyrkän kaunis. Vesi virtasi pikkuruusia puroja pitkin kivilohkareiden ja vesikasvien reunustamista vesialtaista toiseen. Kivikko- ja havukasvien joukossa kasvoi lisää ihania atsaleoja. Oloni oli taivaallinen istahtaessani kivipaadelle ihailemaan auringossa kylpevää rinnettä, lintujen visertäessä taustalla ja monenkirjavien karppeiden uudessa alapuolella olevassa lummelammikossa.

Suurkaupungin hulinasta kartanon rauhaan

Vapaan viikonlopun moni käytti tutustumalla Lontoon nähtävyyksiin, osan majoittuessa metropoliin koko viikonlopuksi, osan tehdessä vain päivämatkan sinne. Itse tapasin rakkaan lapsuudenystäväni, joka varta vasten tuli lentäen Glasgow'sta päiväksi

Lontooseen. Jälleennäkeminen oli riemastuttava ja muutama nähtävyysskin tuli bongattua ostosten lomassa.

Pienen ryhmän kanssa palasin lauantai-iltana takaisin Shuttlesworthiin. Lampaat oli siirretty syrjäisemmille laitumille ja kartanon tilukset olivat täyttyneet vanhoista autoista. Sunnuntaipäivä kului antiikkisia autoja ihastellen ja läheisen ilmailukerhon huikeaa lentonäytöstä seuraten.

Lumoava veistospuutarha

Toisella viikolla yksi sykähdyttävimmistä kohteista oli Hannah Pescharin yksityinen veistospuisto. Taidekauppias Peschar tarjosi teetä ja pikkuleipiä ja kertoi kehittäneensä puistoa yhdessä miehensä, maisemasuunnittelija Anthony Paulin kanssa yli 20 vuoden ajan heidän kotinsa *Black & White Cottagen* ympärille. Tavoitteena on ollut kerätä puistoon niin nuorten, kuin myös jo itselleen mainetta saaneiden taiteilijoiden töitä.

Pienimuotoisen luennon jälkeen lähdimme kiertämään veistospuistoa, joka sananmukaisesti lumosi minut kauneudellaan. Samaan aikaan taivaalta ripotellut tihkusade sopi täydellisesti paikan mystiseen ilmapiiriin. Rehevän kasvillisuuden seassa risteileviä polkuja seurattessani eteeni avautui toinen toistaan mielenkiintoisempia saveista, puusta, lasista, kivistä ja metallista tehtyjä teoksia. Lammen lähellä liiketunnistin aloitti herkän näytelmän, jossa vedestä nousi ja laskeutui musiikin säestämänä lasisia kukkia, joiden sisustasta vesi valui takaisin lampeen. Vesiaiheet, puusillat, sammaleiset kivet, runsas puusto ja vesikasvillisuus yhdessä ajatuksella sijoiteltujen teosten kanssa olivat tyrmäävä yhdistelmä. Viimeisten joukossa lähdin kävelemään kohti bussia, mielessäni ajatus, että tänne haluan vielä joskus palata.

Kirjoittaja on saanut Hortonomien yhdistyksen stipendin.

PALKKATIEDUSTELUN TULOKSIA

Hortonomien Yhdistys toteutti syksyllä jälleen vuosittaisen palkkakyselynsä. Kyselylomake lähetettiin kaikille jäsenille. Vastauksia saatiin 147 kpl, vastausprosentti on tällöin 33%. Kiitos kaikille vastanneille.

Valhe — emävalhe — tilasto

Palkkakysely toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 1985, jolloin vastausprosentti oli huimat 81,8 %. Viisi vuotta myöhemmin vastausprosentti oli vain 42 %. Nykyään kyselyistä saadaan takaisin noin joka kolmas - hortonomien koko ammattikuntaan suhteutettuna varsin vaatimaton otos.

Yhdistyksen palkkakysely on kuitenkin tällä alalla ainoa laatuaan ja siksi merkittävä. Tietoja on systemaattisesti kerätty jo 22 vuotta. Kyselyn tulokset kertovat suuntaa antavasti hortonomien palkkauksen kehittymisestä ja sijoittumisesta työelämään, niitä ei siis tule tulkita ehdottomana totuutena.

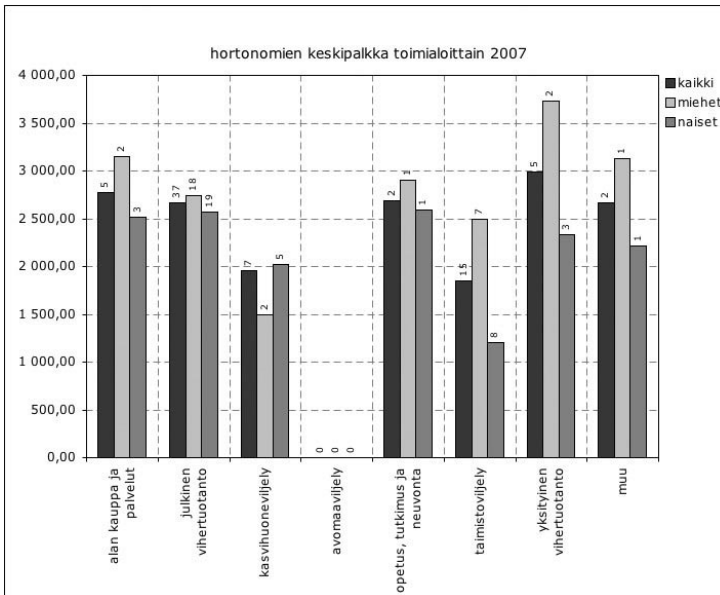
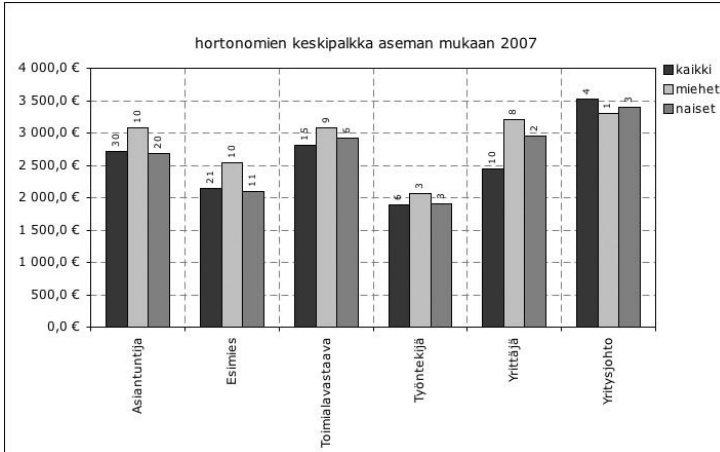
Vastausten tulkinta

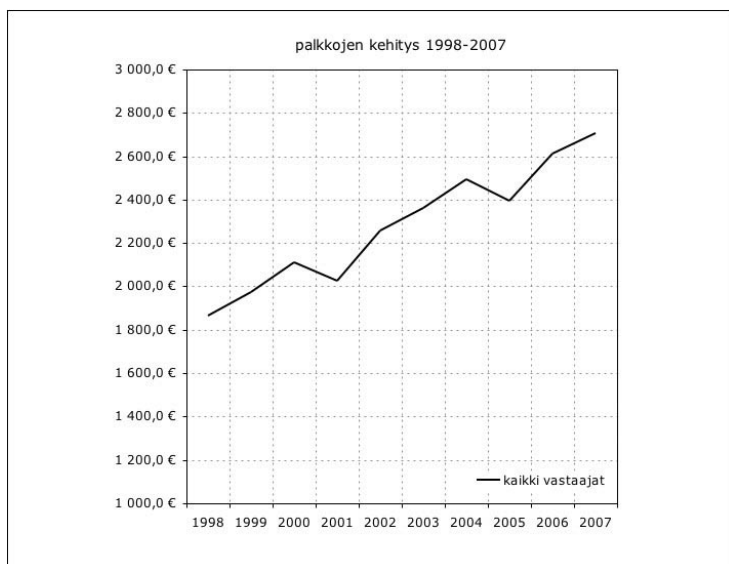
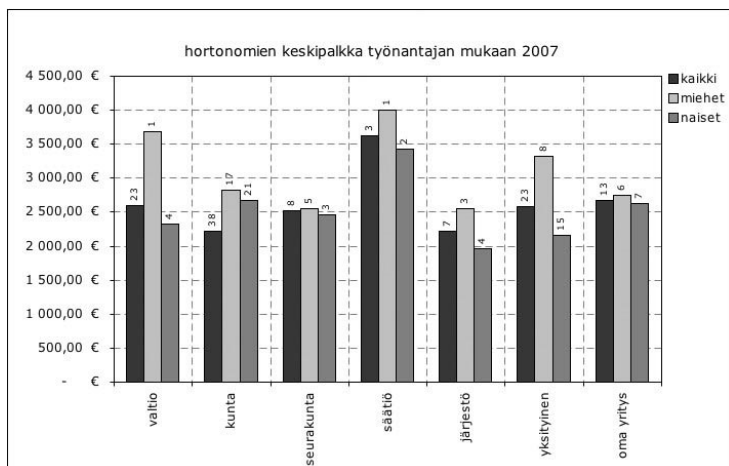
Kyselyn keskivertovastaaja on viime vuosina ollut yli kymmenen vuotta kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa asiantuntijana tai esimiehenä viihtynyt viisikymmentä täyttänyt nainen. Tämä vuosi ei tehnyt poikkeusta. Vastaaajista 51 % oli naisia, 49 % miehiä. Miehistä 42% oli eläkeläisiä tai opiskelijoita, naisista 24% oli opiskelijoita, eläkkeellä, äitiyslomalla tai hoitovapaalla.

Tämän vuoden tulosten valossa hortonomit näyttävät olevan entistä tyytyväisempiä koulutuksensa ja työpaikkansa vastaavuuteen. Vastaaajien joukossa oli tavallista enemmän miehiä, eläkeläisiä ja ammattikorkeakoulusta valmistuneita hortonomeja. Tulot ovat nousseet viime vuodesta, mutta maltillisesti. Kaikkien vastaajien keskiansio oli 2658,90 euroa, pienimmän ja suurimman välisen palkan eron ollessa peräti 5600 euroa. Tällaisia palkkakuiluja esiintyi kaikilla toimialoilla, mutta ne olivat selitettävissä työkokemuksella, työtehtävien erilaisuudella tai muilla järkevillä syillä.

Naisten keskipalkka oli 2467,80 euroa, miesten 2905,90 euroa. Sukupuolten välinen ero näkyi vertailtaessa palkkoja työnantajittain, toimialoittain ja tehtävittäin. Tehtävittäin verrattuna miehet ansaitsevat keskimäärin 8% naisia paremmin. Otos on kuitenkin niin pieni, että päteviä yleistyksiä on mahdotonta tehdä.

Ensi vuonna pyrimme toteuttamaan kyselyn myös internetissä täytettävällä lomakkeella. Toivottavasti tämä saa aikaisempaa useamman hortonomin täyttämään ja lähettämään vastauksensa. Mitä laajempi aineisto on, sitä varmemmat johtopäätökset sen perusteella voidaan tehdä.

TERVEISIÄ JÄSENILTÄ

Palkkatiedustelun 2007 yhteydessä lokakuussa jäseniltä kysyttiin myös kommentteja, ideoita ja terveisiä liittyen yhdistyksen toimintaan. Palautetta annettiin edellisvuoden tapaan ilahduttavan paljon. Johtokunta kiittää jäseniään palautteesta ja (yrittää) ottaa jälleen onkeensa!

Kiitokset, eikä valittamista

Vapaaehtoisesti yhdistystoiminnassa olevien mieltä lämmittävät vuodesta toiseen kannustavat terveiset. Tervetuloa myös mukaan toimintaan: kaikki apu on aina lämpimästi tervetullutta!

- Melko ok...hortonomit näkyvät värikkäästi erilaisina persoonina työelämässä
- Kiitos hyvästä toiminnasta
- Kyllä se siitä! Hyvää jatkoa!
- Yhdistys on hoitanut hyvin jäsentensä asioita.

Eteläkeskeisyydestä purnataan

Toiminnan keskittymisestä eteläisimpään Suomeen kritisoidaan - ja ihan aiheesta.

- Koulutuksia ja tilaisuuksia tutustua puutarha-alan yrityksiin muuallakin kuin Helsingin seudulla. Ja jos Helsingissä, niin lähellä Kampia tai rautatieasemaa
- Olisi kiva jos toimintaa olisi muuallakin kuin pääkaupunkiseudulla

Palkkakyselyyn ja sen toteutukseen liittyvää

Palkkakyselyyn liittyen tuli joitakin kommentteja ja kysymyksiä sisällöstä ja toteuttamis-tavasta. Kyselyyn vastaaminen on tärkeää, sillä vain siten saadaan luotettavaa tietoa hortonomien palkkauksesta! Tällä kertaa lisäsimme kyselyyn kysymyksen harjoittelu-palkkaan liittyen.

- Lisätäkää palkkakyselyyn opiskeluaikaisia työpaikkoja koskevia kysymyksiä!

Hortonomien arvostusta kohotettava!

- Ulospäin suuntautuvaa markkinointia on syytä lisätä, sillä hortonomien tehtäväkentät eivät edelleenkaan ole riittävän tunnettuja.
- Mihin ihmeeseen vastavalmistunut hortonomi voi työllistyä?

Kurssit, seminaarit, retket

Seuraava kurssipäivä järjestetään Tilastokeskuksessa torstaina 31.1.2008, jonne opiskelijat pääsevät edulliseen opiskelijahintaan, kuten edellisinäkin vuosina. Kurssimaksu sisältää myös lounaan ja kahvit.

- Seminaareja ja opintomatkoija voisi olla enemmän, varsinkin tulevana vihervuonna
- Olisiko joskus mahdollista järjestää leikkokukkiin liittyvä tapahtuma?
- Puistokierroksia, kasviretkiä

Jäsenlehteen liittyviä ajatuksia

- Kiva saada se pienikin lehtinen aina välillä ja huomata kuuluvansa pieneen, mutta arvokkaaseen ammattikuntaan

Lisää etuja

- Etuja jäsenille esim. puutarha-alan koulutustilaisuuksien maksuista, puutarha-alan kirjallisuudesta ja ammattilehdistä!

Lisää, tasapuolisemmin ja aktiivisemmin

Kriittistä palautetta tuli hämmästyttävän vähän (kuten aina), mutta se vähäkin kertoo siitä, että yhdistystä tarvitaan. Kotisivut on vihdoinkin päivitetty nykyaikaisemmiksi ja sähköpostitoimintaa ollaan lisäämässä. Parhaasta opinnäytetyöstä jaettavia opiskelijastipendejä kasvatettiin viime keväänä ja varsinaiset stipendit ovat opiskelijoiden haettavissa. Yhteistyötä koulujen kanssa on kyllä elänyt hiljaiseloa.

- Kotisivut nykyaikaisemmiksi!
- Jotain näkyvää rekvisiittaa voisi kehittää: kasveihin liittyvää t-paitaa, koruja, liivit?
- Runsaampia opiskelija-apurahoja, varoja on käytettävä enemmän jäsenistön hyväksi
- Käykää alan oppilaitoksissa!
- Enemmän yhteistyötä koulujen kanssa
- Enemmän yhteydenpitoa ja asiointia s-postin kautta!

Hortonomien Yhdisty ry lahjoittaa joulukorttirahat ympäristöjärjestö Dodolle

Suomalainen ympäristönsuojelujärjestö Dodo ry on toiminut vuodesta 1995. Dodo käsittelee ympäristöongelmia yhteiskunnallisesti, turhaan yksinkertaistamatta. Ruokapöydästä, metrotunnelista tai seikkailulomalta ei ole pitkä matka globaaleihin ympäristöongelmin. Tärkeää on kehittää uusia ratkaisuja ja yhteistyötä yllättävienkin tahojen kanssa. Dodossa yritetään välttää turhia vastakkainasetteluja ja tarkastellaan ympäristökysymyksiä laajasti, eri näkökulmista.

Puutarhurikoulutus tukee naisten toimeentuloa Saharan laidalla

Dodon kehitysyhteistyöhanke Sinsibere pyrkii pysäyttämään aavikoitumisen Malissa. Malin maaseudun naisten tärkein elinkeino, polttopuun hakkaaminen nopeuttaa Saharan aavikon leviämistä. Naiset itsekin eivät puunhakuusta pidä vaan heidän mielestään saippuanvalmistus ja puutarhanviljely ovat mukavampia keinoja rahan hankkimiseen.

Sinsibere-hankkeen tuella kylien naisryhmät perustavat vihannespuutarhoja. Niissä kasvavat sipulit ja salaatinkevät myydään pääkaupungin toreilla ja perheenäidit saavat tuloja lastensa koulumaksuihin ja vaatteisiin. Naisille tarjotaan mikrolainoituksen ja koulutuksen avulla välineitä uuden elämäntavan oppimiseen. Esimerkiksi hyötypuiden istutuksen ansiosta aavikoitumisen torjunnassa on saatu nopeasti aikaan näkyviä tuloksia.

Lisätietoja: <http://www.dodo.org/sinsibere/>

*Hortonomien Yhdistys toivottaa jäsenilleen
rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta 2008!*